

CHK

Behandling ved mistanke om APD

Del 3

v. Dorthe Mølgaard

Hørekonsulent

Auditory Processing Disorder

CHK

Kardinalsymptomer ved APD:

- Vanskeligheder med at høre i baggrundsstøj
- Opfattelse af flerleddede beskeder
- Lokalisering (retningshørelse)

Adfærdsobservationer

- Opgaveløsning
- socialt

Anamnese
 Forældresamtale
 Medicinsk anamnese
 Psykosocial anamnese

Perifere hørekompetence
 Phoniater/hørepedagog
 otolog

Psykologisk diagnostik
 Standardiserede tests
 Ikke standardiserede tests
 Screenings fremgangsmåde

Undersøgelse af det centrale
 Objektive tests
 Subjektive tests

Høreapparats tilpasning
 audiologopæd

APD behandling
 rådgivning
 Rådgivning til familien
 Enkelt undervisning
 Gruppe undervisning

Diagnose
 Stilles udelukkende af
 ovenstående

Behandlings opfølgende
 diagnostik
 Hvad virker – og
 modifikation af
 sværhedsgraden

Auditory Processing Disorder

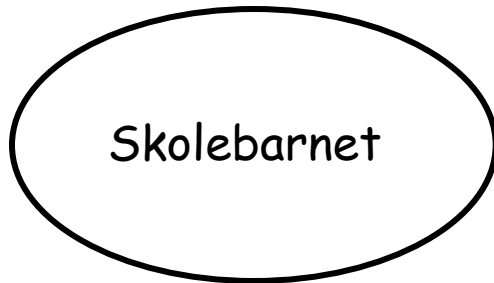
CHK

Førskolebarnet

- ✓ Uopmærksom
- ✓ Eventuelle udtalevanskeligheder
- ✓ Svært ved mundtlige beskeder
- ✓ Svært ved rim og remser
- ✓ Minimal interesse ved højtlesning
- ✓ Udviser reaktionsmønstre svarende til et barn med hørenedsættelse
- ✓ Frustration
- ✓ Generet af baggrundsstøj
- ✓ Gode visuelle færdigheder.

Auditory Processing Disorder CHK

- ✓ Hørenedsættelsen virker mere udtalt
- ✓ Artikulationsvanskeligheder er længere vedvarende
- ✓ Læse og stavevanskeligheder
- ✓ Svært ved social interaktion
- ✓ Frustration/depression
- ✓ Svært ved flerleddede beskeder
- ✓ Fremmedsprog
- ✓ Kræver organisation i klasselokalet
- ✓ Gode visuelle og taktile færdigheder

Tjekliste til voksne med formodet APD

- ✓ Vanskeligheder ved at høre i støjende omgivelser
- ✓ Vanskeligheder i dårlig akustiske forhold
- ✓ Nydelsen af musik minimeres
- ✓ Vanskeligheder ved kommunikation via telefon
- ✓ Vanskeligheder ved at afkode prosodiske betydningsbærende ord
- ✓ Vanskeligheder med at følge en flerleddet instruktion
- ✓ Vanskeligheder med at tage noter til eksempelvis et foredrag/undervisning
- ✓ Vanskeligheder med at følge en lang samtale
- ✓ Vanskeligheder ved at lære fremmed sprog
- ✓ Vanskeligheder med at lære tekniske og specifikke ord, hvor sprogbruget er ukendt
- ✓ Vanskeligheder ved lokalisation, fastholde og delt opmærksomhed
- ✓ Vanskeligheder indenfor auditiv hukommelse
- ✓ Stavevanskeligheder
- ✓ Læsevanskeligheder
- ✓ Organisatoriske vanskeligheder
- ✓ Adfærd, psykologiske og eller sociale vanskeligheder
- ✓ Akademiske eller erhvervmæssige vanskeligheder

er de mest fremtrædende vanskeligheder ved voksne der kan have auditive vanskeligheder. Det er ikke ensbetydende med, at alle de ovennævnte vanskeligheder skal være repræsenteret, men hvis man i samtale finder mere end 3-4 af ovennævnte, bør man overveje en videre henvisning til en APD udredning

Hvordan hjælper vi børn med APD?

- **Modifikationer af omgivelserne. (Bottom-up og top-down)**
- Forbedring af barnets auditive processering/færdigheder (bottom-up)
- Kompensationsstrategier, herunder metalingvistiske og metakognitive strategier. (Top-down)

CHK

Modifikationer af omgivelserne

- Ændring af barnets omgivelser
Ydre forhold/rammer - akustik
Direkte kommunikation
- Høreapparatsbehandling
- FM anlæg
  - Se www.apd.dk for evalueringsskemaer ved brug af FM

Behandlingsstrategi

–**Lyden bør have den bedst mulige kvalitet** når den når barnets øre: akustikken i rummet.

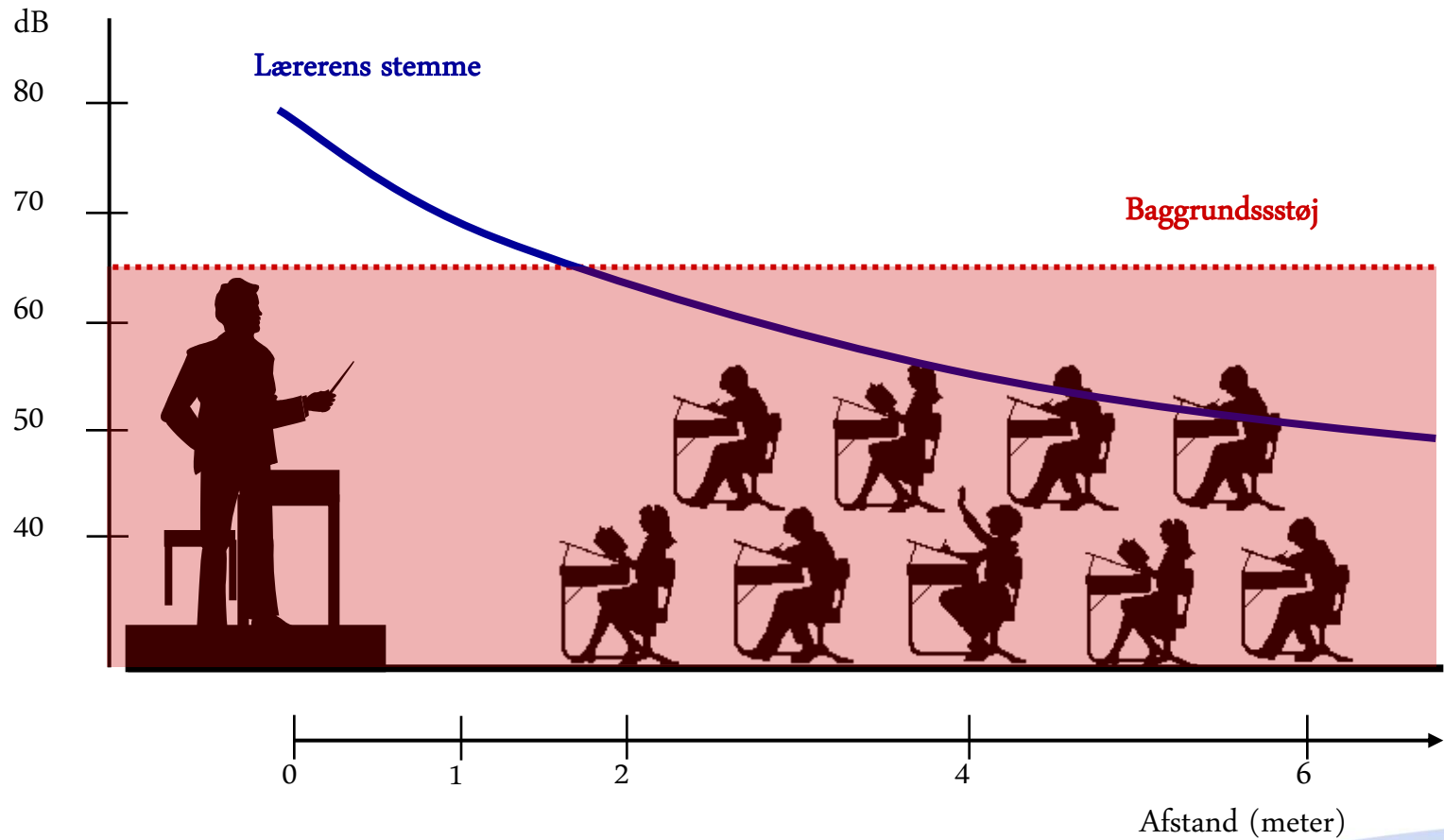
–**Signal forstærkning** ved personlige- eller soundfield FM systemer.

–**”Andre”** bør rådgives i at:

- nedsætte taletempoet
- bruge tydelig prosodi, så nøgleordene i deres besked fremstår tydelige
- bruge gentagelser eller genformuleringer ved vigtige beskeder
- bruge visuelle markører eller måske vise en ting, frem for at forklare den
- holde sætningerne korte
- tjekke barnets forståelse af beskederne regelmæssigt

Derudover kan ”andre” overveje muligheden for at reducere afstanden mellem sig selv og klienten ved direkte undervisning.

Afstand og baggrundsstøj

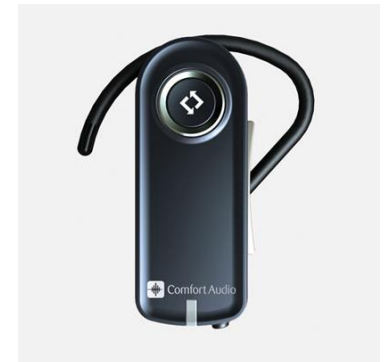

modtagere

- Overkommer problemer som
  - Afstand
  - Efterklang
  - Baggrundsstøj

- Resulterer i bedre taleforståelighed i komplekse lyttesituationer

Hvad er målet med FM ^{CHK}

- FM som en del af et stort træningsprogram – FM er et support værktøj til auditiv træning, IKKE en erstatning for den auditive træning
- FM sigter mod at
  - forkorte længden af den auditive træning
  - forbedre resultatet af den auditive træning

Forsøg der har kørt i Århus

- Børn med APD tilbydes tilpasning af Oticon Agil
- Fiktivt sensogram på 40dB ved 1,2,4kHz
- DSL
- Mulighed for generel dæmpning
- Retningsprogram (tri-mode) auto
- Noise management on

Auditory Processing Disorder

CHK

Hvordan hjælper vi barnet med APD?

- Modifikationer af omgivelserne. (Bottom-up og top-down)
- **Forbedring af barnets auditive processering/færdigheder (bottom-up)**
- Kompensationsstrategier, herunder metalingvistiske og metakognitive strategier. (Top-down)

Auditory Processing Disorder

CHK

Forbedring af barnets auditive processering

- **Auditiv træning** forbedrer den auditive processering
- **Auditiv træning** kan forbedre generelle sproglige færdigheder, f.eks. fonologisk processering
- **Auditiv indlæring** sker hurtigt. Det er bedre at øve en bred vifte af opgaver end vedholdende træning af én opgave (afsmitning)
- **Auditiv indlæring** er afhængig af såvel opmærksomhed som de fysiske egenskaber ved stimulus

Centrale auditive delfunktioner.

- Opmærksomhed
- Lagring
- Lokalisation
- Diskrimination
- Selektion
- Analyse
- Syntese
- Genkendelse

Intramodal
integration

Auditory Processing Disorder CHK

Vanskeligheder forbundet med auditiv træning:

- Ingen computerbaserede træningsprogrammer på dansk
- Ingen specifikke vejledninger til, hvordan træningen bør foregå og hvad den specifikt bør indeholde (ingen "lærebog")
- Ingen dikotiske træningsprogrammer

**MEN kig på det der foregår indenfor alm.
høretræning**

Auditory Processing Disorder

CHK

Kompensationsstrategier

- Metalingvistiske strategier (mimik, gestik)
- Metakognitive strategier (fokuserer, tilrettelægge og evaluerer)
- Kognitive strategier (opfatte, analyserer)

Behandlingsstrategier: Kompensatoriske strategier

MÅL

-at lære barnet kompensatoriske strategier, så den resterende forstyrrelse i den auditive processering vil påvirke dagligdagen mindst muligt.

METODE

-At styrke de overordnede centrale ressourcer som sprog, hukommelse og opmærksomhed, sådan at den auditive information udnyttes bedst muligt.

Kompensatoriske strategier – fortsat

Hvis barnets bevidste mål altid er, at høre hvad "andre" siger, vil barnet selv være i stand til at vurdere om dette er lykkes, og hvilke midler der skal tages i brug, hvis han/hun ikke hørte det.

Et udpluk af de mest brugte strategier:

–**Aktiv lytning**: En metakognitiv strategi som kræver at barnet lærer at være bevidst om sin opmærksomhed og forståelse. Barnet lærer selv at være ansvarlig for egen lytning

–**Metakognitive strategier**: selvregulering, huskestrategier, problemløsningsstrategier, reformulering osv.

Kompensatoriske strategier - fortsat

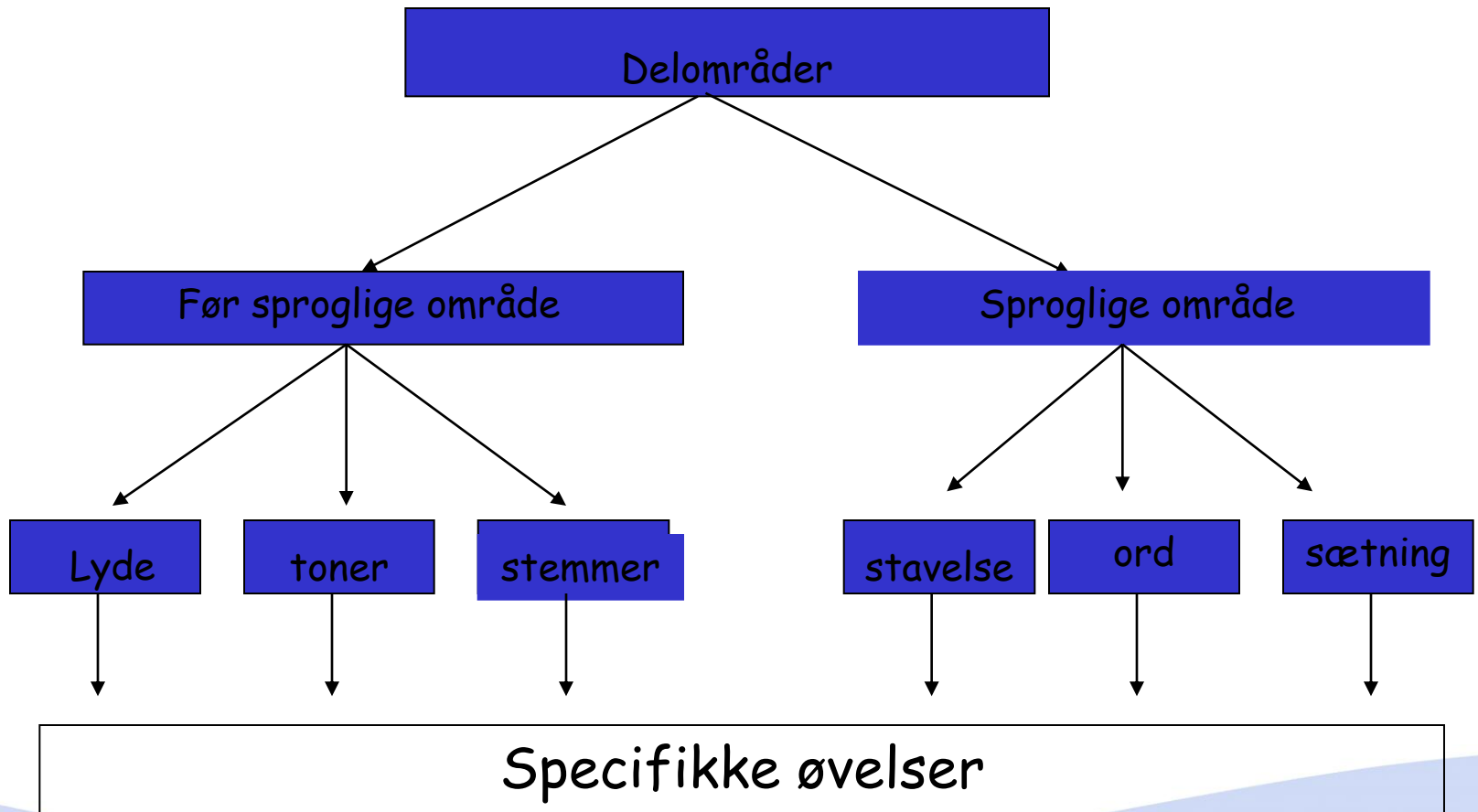
-Lingvistiske og metalingvistiske strategier

(sproglig opmærksomhed): øve regler om sprog, f.eks. forskellige kategorier som er vigtige for forståelsen af et budskab, f.eks. ord der hentyder en sammenhæng (men, fordi, alligevel...), ord der viser en rækkefølge (først, sidst, næste, før...) eller for eks. Eksamens ord (diskuter, forklar, oprems ...)

-Skemalæg tid til at arbejde med fag med en anderledes tilgang, f.eks. kan emner behandles ved at vise ting, besøge steder el.l. frem for kun at få dem forklaret. Måske skal man bruge tid på at pre-undervise eller se på materialer eller opgaver med specifikke instruktioner.

Arbejdsmodel

CHK

Auditory Processing Disorder

Den auditive træning bør indeholde:

- Auditive udfyldningsaktiviteter
- Prosodisk træning
- Temporal mønstertræning
- Dikotisk lyttetræning
- Interhemisfæriske øvelser
- Fonemtræning

Auditory Processing Disorder

CHK

NB! Sprog processingering og auditiv processingering er **ikke** synonymmer

MEN

Vanskelighederne kan føre til ensartet adfærd!!

DERFOR

Er tale/høre lærerne vigtige i "diagnosticeringen" - afgrænsningen af klienter med APD

